

นโยบายสาธารณะ : มารดาประชารัฐ

Public Policy : Pracharath Mothers Program

นักทวิ ศิริรัตน์¹ พิมพรีดา ชรรมีศักดิ์¹ จักร ศิริรัตน์² และภาสกร ดอกจันทร์³

Nutkawe Sirirat¹, Pimradar Tummeepukdee¹, Jak Sirirat² and Phasakorn Dokchan³

¹สาขาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยการพยาบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก 65000

²กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10300

³สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก 65000

¹Nursing Science college of nursing Phibunsongkhram Rajabhat University, Phitsanulok 65000

²Department of Local Administration Ministry of Interior, Bangkok 10300

³Program in Public Administration College of Management and Local Development at Pibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok 65000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: nut2493@hotmail.com

Received: 26 March 2021, Revised: 25 April 2021, Accepted: 29 April 2021

บทคัดย่อ

โครงการมารดาประชารัฐเป็นนโยบายสาธารณะของรัฐบาลที่มุ่งให้สวัสดิการแก่ประชาชนชาวไทยที่อยู่ในภาวะตั้งครรภ์และเลี้ยงดูบุตรจนอายุถึง 6 ขวบ เพื่อให้เด็กเกิดมาอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยรัฐบาลมุ่งหมายจะมอบนโยบายให้กระทรวงสาธารณสุขนำไปดำเนินการในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 แต่โชคไม่ดีจนถึงขณะนี้กระทรวงสาธารณสุขยังไม่สามารถนำนโยบายนี้ไปดำเนินการได้เนื่องจากประเทศไทยและทั่วทั้งโลกเกิดภาวะการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 จึงทำให้นโยบายมารดาประชารัฐดำเนินการไม่ได้เพราะรัฐบาลไทยได้นำงบประมาณไปใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 และการฟื้นฟูเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามหวังว่าในอนาคตหลังจากสิ้นสุดการระบาดของเชื้อ COVID-19 โครงการมารดาประชารัฐจะได้รับการผลักดันให้เกิดขึ้นเพื่อยังประโยชน์แก่มารดาทารกและเด็กให้เกิดมาอย่างสมบูรณ์และเติบโตอย่างมีคุณภาพเพื่อเป็นทรัพยากร ที่มีคุณค่าของชาติในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ : นโยบายสาธารณะ มารดาประชารัฐ

Abstract

Pracharath Mothers Program is a public policy of government which aiming to provide welfare to Thai people who are pregnant and raising their children until the age of 6 in order for children to be born more efficiently with better quality of life. The government firstly intends to hand over the policy to the Ministry of Public Health in February 2020. Unfortunately, until today the Ministry of Public Health has not been able to implement this policy as Thailand and the entire world have experienced a COVID-19 pandemic. Therefore, the Pracharath mother policy was unable to operate because the Thai government had paid attention and used the budget to control the epidemic of COVID-19 pandemic and economic recovery. However, they hoped that after the end of the COVID-19 outbreak, the Pracharat Maternal Program will be promoted to benefit mothers, babies and children in full born and quality growth as a vital resource of the nation in driving the country's development towards prosperity in the future.

Keywords : Public Policy, Pracharath Mothers Program

บทนำ

พรรคการเมืองเมื่อมีการลงนามเข้าสู่การแข่งขันเพื่อแย่งชิงเสียงโหวตจากประชาชน เป็นเรื่องปกติที่ทุกพรรคต่างก็ต้องมีอาวุธสำคัญที่เรียกว่า “นโยบาย” เพื่อดึงดูดคะแนนเสียง ซึ่งสุดท้ายแล้วจะสามารถปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้จริงหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับอีกเรื่องหนึ่ง บทความนี้จะขอยกตัวอย่างนโยบายของพรรคพลังประชารัฐ ซึ่งเป็นพรรคการเมืองใหญ่ของประเทศไทยมาเสนอ โดยในช่วงระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งที่ผ่านมา มีนโยบายของพรรคพลังประชารัฐหลายโครงการที่ได้รับความสนใจเป็นวงกว้าง หนึ่งในนั้นก็คือ นโยบาย “มารดาประชารัฐ” ที่ออกมาเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายมารดาในการเลี้ยงดูบุตรตั้งแต่ตั้งครรภ์ไปจนถึงคลอดบุตร และต่อเนื่องไปถึงอายุ 6 ขวบ [1] ซึ่งมีการอ้างอิงจากผลงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการเจริญเติบโตของเด็ก คือ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจนถึง 6 ปีแรก ถ้าช่วงเวลานี้นับว่า มารดา ดูแลบุตรได้อย่างดี เด็กก็จะเติบโตและมีพัฒนาการที่ดี โดยนโยบาย “มารดาประชารัฐ” จะดูแลตั้งแต่ คุณแม่ฝากครรภ์ เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายเดือนละ 3,000 บาท เป็นเวลา 9 เดือน รวมสูงสุด 27,000 บาท ค่าคลอดจำนวน 10,000 บาท หลังจากนั้นจะช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กอีกเดือนละ 2,000 บาท ตั้งแต่เกิดจนมีอายุครบ 6 ปี เป็นจำนวนเงินรวมสูงสุด 144,000 บาท รวมทั้งตั้งแต่ตั้งครรภ์จนเติบโต อายุถึง 6 ขวบ จะเป็นเงิน 181,000 บาท ต่อเด็ก 1 คน [2]

นอกจากเงินช่วยเหลือในการตั้งครรภ์ การคลอด และการเลี้ยงดูเด็กแล้ว นโยบายมารดาประชารัฐของพรรคพลังประชารัฐ ซึ่งได้จัดตั้งเป็นรัฐบาล ยังได้คำนึงถึงการดูแลในมิติอื่นๆ อย่างครบวงจร ซึ่งถือว่าเป็นการลงทุนในเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และทำให้เด็กไทยเป็นอนาคตและเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป ดังนั้น การจะทำโครงการต่าง ๆ เป็นนโยบายสาธารณะนั้น รัฐจำเป็นจะต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับองค์ความรู้ และการดำเนินการโดยละเอียด เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้

องค์ความรู้

การกำหนดนโยบายของรัฐจำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้และหาหลักการที่ จะลดเงื่อนไขและข้อจำกัดให้เหลือน้อยที่สุดในอีกนัยหนึ่งการกำหนดนโยบายของรัฐต้องมุ่งสู่ความสำเร็จการบรรลุผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาให้ได้ในระยะยาวสามารถแก้ไขปัญหาหรือรักษาโรคร้ายได้ สามารถประกันผลสำเร็จการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง [3]

การกำหนดนโยบายรวมถึงการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน และต้องมุ่งประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ ต้องแบ่งประเภทนโยบายพิจารณาตามกลุ่มเป้าหมาย แบ่งประเภทนโยบายเป็น 4 แบบ [3]

ประเภทที่ 1 ได้แก่ นโยบายที่ให้ประโยชน์กับคนส่วนใหญ่หรือสังคมส่วนรวม คือให้ประโยชน์ทุกฝ่ายโดยกำหนดนโยบายประเภทนี้มักจะสามารสร้างการยอมรับได้ง่ายเพราะเป็นนโยบายที่ให้ประโยชน์กับทุกกลุ่ม แต่การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจะมีความยุ่งยาก ทั้งภาระในด้านการใช้งบประมาณ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล ส่วนมากทำโดยหน่วยงานของรัฐ จึงไม่รายงานผลตามความเป็นจริงการกำหนดนโยบายประเภทนี้จึงจำเป็นต้องสร้างกลไกในการประเมินผล โดยหน่วยงานกลางหรือประเมินผลในระบบเปิดไว้ในรายละเอียดเงื่อนไขของการกำหนดนโยบายด้วย

ประเภทที่ 2 ได้แก่ นโยบายที่ให้ประโยชน์หรือโทษแก่บุคคลเฉพาะกลุ่ม นโยบายประเภทนี้ก็จะออกบังคับใช้ได้ค่อนข้างนาน เพราะมีผู้ต่อต้านเนื่องจากเสียผลประโยชน์ หรือกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้กำหนดนโยบาย เช่น นโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร นโยบายมารดาประชารัฐ นโยบายกลุ่มนี้จะมีรายงานผลอย่างตรงไปตรงมา เพราะจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติต่อไป มีโอกาสที่จะได้ผลมากยิ่งขึ้น และมีโอกาสปรับปรุงนโยบายเสียใหม่เพื่อลดสภาพปัญหาอุปสรรคให้น้อยลง

ประเภทที่ 3 ได้แก่ นโยบายที่เกี่ยวกับการควบคุมผู้ประกอบการและการคุ้มครองผู้บริโภค เช่น พรบ.ยา พรบ.อาหาร นโยบายประเภทนี้เน้นการควบคุมผู้ผลิตผู้ประกอบการ ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางคือ ต้นทางปลายทางคือผู้บริโภคจะได้รับสินค้าหรือบริการที่ดี นโยบายนี้ทำได้ง่ายเพราะเนื่องจากระดับต่อต้านมีไม่มากระดับสนับสนุนจากสังคม โดยส่วนรวมมีมากกว่าการประเมินผลจะเป็นระบบเปิดสะท้อนความเป็นจริง

ประเภทที่ 4 นโยบายเกี่ยวกับเอกชน (ผู้ประกอบการ) แข่งขันกัน เช่น พรบ.องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ นโยบายประเภทนี้ภาคเอกชนจะแข่งขันในการเสนอราคาประมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมปทานนโยบายมีลักษณะเป็นระบบเปิดมีการออกกฎระเบียบ กำหนดเงื่อนไขในการต่อให้ยุติสัมปทาน มีกลไกประเมินโดยคณะกรรมการกลางและมีการเปิดเผยต่อสาธารณะ มาตรการนโยบายต้องมีองค์ความรู้ที่ถูกต้อง รับรองตลอดจนมีหลักฐานเชิงประจักษ์ สนับสนุน โดยรัฐมีนโยบายไว้เพื่อ

1. ให้ประชาชนมีความสุข
2. มีไว้เพื่อเสรีภาพ
3. ปกป้องคุ้มครองความเป็นธรรม
4. รัฐมีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการของชีวิต

ดังนั้นนโยบาย “มารดาประชารัฐ” เป็นนโยบายสาธารณะประเภทที่ 2 ซึ่งเป็นนโยบายที่ให้ประโยชน์ หรือโทษแก่บุคคลเฉพาะกลุ่ม ซึ่งนโยบายประเภทนี้จะให้ประโยชน์แก่มารดาที่ตั้งครรภ์ ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ จนคลอดเป็นทารกจนถึงอายุ 6 ขวบ โดยรัฐ มีนโยบายตามหน้าที่คือรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการของชีวิต

ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “นโยบายสาธารณะ” (public policy) ในหลากหลายมิติ จะพบเห็นได้ว่ามีทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์และแนวทางการศึกษาของแต่ละคน สามารถนำเสนอได้ดังนี้

เจมส์ แอนเดอร์สัน (James Anderson) [4] ได้นิยามคำว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางการกระทำหรือการปฏิบัติของรัฐบาลที่มีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ผู้กระทำจะต้องดำเนินการและรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าสิ่งใดควรกระทำให้สำเร็จ มิใช่สิ่งที่รัฐบาลเพียงตั้งใจกระทำเพื่อฐานคะแนนเสียงของตนเอง แต่จะต้องก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชน กล่าวคือ การตัดสินใจการกระทำต่างๆ ของรัฐบาล ไม่ว่าจะด้านใดด้านหนึ่งย่อมก่อให้เกิดผลในการแจกแจงคุณค่าต่างๆ ของสังคมนั้นๆ และจะต้องปรากฏการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน

โทมัส อาร์ ดาย (Dye) [5] ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำคุณชน ธนาพงศธร [6] ได้แสดงทัศนะของนโยบายว่าไม่จำเป็นการพิจารณาให้ความหมายในแง่มุมใดก็ตาม นโยบายของรัฐก็คือแนวทางกว้าง ๆ ที่รัฐบาลของประเทศหนึ่ง ๆ ได้กำหนดขึ้นเป็นโครงการแผนการหรือหมยกำหนดการเอาไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นหนทางชี้แนะในการปฏิบัติต่าง ๆ ตามมา ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ตลอดจนเพื่อธำรงรักษา หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของชาตินั้น ๆ

กล่าวโดยสรุปนโยบายสาธารณะที่ดีต้องสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชน เมื่อถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

โครงการมารดาประชารัฐ

ในปี 2563 นี้ รัฐบาลกำลังจะเปิดตัวโครงการ “มารดาประชารัฐ” สวัสดิการแห่งรัฐที่ช่วยเหลือและแบ่งเบาค่าใช้จ่ายให้คุณแม่และลูกน้อย แต่หลายคนอาจสงสัย ว่ามารดาประชารัฐคืออะไร แล้วถ้าต้องการสวัสดิการนี้ต้องทำอะไร ลงทะเบียนได้ที่ไหน และเริ่มเมื่อไหร่ [1]

โครงการ มารดาประชารัฐ คืออะไร

มารดาประชารัฐ เป็น นโยบายสาธารณะที่รัฐบาลออกมาเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายมารดาในการเลี้ยงดูบุตรตั้งแต่ตั้งครรภ์ไปจนถึงคลอดบุตร และต่อเนื่องไปถึงอายุ 6 ขวบ เพื่อให้เด็ก และเยาวชน ได้มีพัฒนาการที่ดีตั้งแต่อยู่ในครรภ์จน อายุ 6 ขวบ ด้วยองค์การอนามัยโลกที่บอกไว้ว่า เด็กคืออนาคตของชาติ ดังนั้นนโยบาย มารดาประชารัฐ คือนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการดูแลครอบครัวที่เพิ่งมีบุตร หรือคุณแม่ที่กำลังตั้งท้อง โดยจะมีทั้งการช่วยเหลือ ในรูปแบบของ “เงินช่วยเหลือ” และ “สิทธิพิเศษ” ต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่าครอบครัวจะสามารถเลี้ยงดูเด็กที่เกิดมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั่นเอง

มาตรการประชารัฐช่วยอะไรบ้าง

นโยบายมาตรการประชารัฐ จะช่วยเหลือครอบครัวและคุณแม่ที่มีลูกน้อย โดยจะช่วยตั้งแต่อยู่ลูกในครรภ์ไปจนถึงลูกน้อยอายุ 6 ขวบ เพื่อให้พัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กมีคุณภาพนั่นเอง โดยการช่วยเหลือจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท [7]

1. เงินช่วยเหลือ

- เงินช่วยเหลือระหว่างตั้งครรภ์ จำนวน 3,000 บาท/เดือน (ได้ 9 เดือน)
- เงินค่าคลอดบุตร จำนวน 10,000 บาท (1 ครั้ง)
- ค่าเลี้ยงดูบุตร จำนวน 2,000 บาท/เดือน ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ขวบ
- รวมเป็น 181,000 บาท/คน

2. สิทธิพิเศษ

- หากลูกป่วย พ่อ แม่ สามารถใช้สิทธิ์ลาป่วยโดยใช้ใบรับรองแพทย์ของลูกในการยื่นลาได้
- พ่อสามารถลาไปช่วยเลี้ยงลูกได้ ก่อนหรือหลังจากวันคลอดได้ 30 วัน โดยยังได้รับค่าจ้าง
- ได้รับการจัดหาสถานที่รับเลี้ยงเด็กใกล้ที่ทำงาน หรือในชุมชนที่ได้มาตรฐาน
- รัฐจะเร่งพัฒนาศูนย์เด็กเล็กทั่วประเทศ เพื่อดูแลคุณภาพชีวิต รวมถึงปัญหาขาดสารอาหารในเด็ก

ใครมีสิทธิ์ได้รับมาตรการประชารัฐ แรกเริ่มเดิมทีโครงการนี้ตั้งใจจะให้ป็นโครงการมาตรการประชารัฐ (ถั่วหน้า) ที่มอบให้กับประชาชนทุกคนที่มีลูก แต่ภายหลังรัฐบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข โดยดึงโครงการนี้เข้าร่วมกับ “บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ” หรือบัตรคนจน พุดง่าย ๆ คือ คนที่จะได้รับสิทธิ์มาตรการประชารัฐต้องเป็นผู้ที่สามารถทำบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ได้นั่นเอง หมายความว่า จะต้องมีความสมบูรณ์ดังนี้

- มีสัญชาติไทย อายุ 18 ปีขึ้นไป
- มีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี
- ไม่มีบ้านหรือที่ดินเป็นของตนเอง
- ไม่มีรถยนต์ หรือบัตรเครดิต
- มีทรัพย์สินทางการเงิน (เงินฝากธนาคาร สลากออมสิน ฯลฯ) ไม่เกิน 100,000 บาท

มาตรการประชารัฐ ลงทะเบียนเมื่อไหร่

ต้องบอกว่าโครงการมาตรการประชารัฐ ยังไม่เริ่มโครงการและยังไม่เปิดให้ลงทะเบียน แต่กำหนดการวางไว้ว่า จะเป็นช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2563 นี้ จะเปิดให้มีการลงทะเบียน แต่เลื่อนโครงการออกไปเนื่องจากเกิดการติดเชื้อ COVID-19 แพร่ระบาดทั่วโลก [8]

หลักฐานเชิงประจักษ์ จากกระทรวงสาธารณสุขในแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) [7]

ประเทศไทยเริ่มมีการนำนโยบายวางแผนครอบครัวแห่งชาติมาใช้ ในปี พ.ศ. 2513 ซึ่งขณะนั้นประเทศเรามีประชากรรวมอยู่ที่จำนวนประมาณ 37 ล้านคนและการใช้นโยบายเชิงรุกทำให้ทารกเกิดใหม่ได้เริ่มลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้มีหลายปัจจัยนอกเหนือจากผลพวงของการคุมกำเนิด กล่าวคือ 1) ครอบครัวไทยในปัจจุบันไม่มีบุตรด้วยความตั้งใจ หรือที่มีคำย่อว่า “DINK” (Double Income No Kids) 2) หญิงไทยมีความรู้ความสามารถที่ดูแลตัวเองได้และไม่ต้องการมีครอบครัว และ 3) ด้วยสภาพทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่อำนวย อย่างไรก็ตามในมุมมองกลับกันนั้นประเทศก็ยังมีปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการดำรงชีวิตและโครงสร้างของสังคมอีกด้วย ในปี พ.ศ.2563 จะมีวัยเด็กน้อยกว่า 15 ปี ถึง 11.2 ล้านคน และปี 2583 มี 8.4 ล้านคน จำนวนเด็กที่มากมายทำให้รัฐต้องจัดนโยบายเพื่อให้เด็กเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ นโยบายมาตรการประชารัฐจึงเป็นสิ่งที่ดี ที่ทุกรัฐบาลควรประกาศเป็นนโยบายสาธารณะ เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองเรื่องด้านกำลังคนแก่ประชาชาติต่อไป [9]

ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการคาดการณ์โครงสร้างประชากรไทย

คาดการณ์โครงสร้างประชากรไทย พ.ศ. 2583		
	ปี 2563 (ล้านคน)	ปี 2583 (ล้านคน)
วัยเด็ก น้อยกว่า 15 ปี	11.2	8.4
วัยแรงงาน 15-59 ปี	64.43	20.42
สูงวัย มากกว่า 60 ปี	12	36.5
ประชากรไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า		
	ปี 2563 (ล้านคน)	ปี 2583 (ล้านคน)
ประชากรไทย	66.50	65.40
วัยแรงงาน	43.26	36.50
ผู้สูงอายุ	12	20.42
วัยเด็ก	11.20	8.40
ประชากรไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า		
อายุเฉลี่ย	ปี 2563 (ปี)	ปี 2583 (ปี)
ผู้หญิง	80.4	83.2
ผู้ชาย	73.2	76.8
ประชากรไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า		
อัตราส่วน	ปี 2563	ปี 2583
วัยแรงงาน : ผู้สูงอายุ	3.6 : 1	1.8 : 1

ปัญหาสุขภาพเด็กไทย

กลุ่มเด็กวัยเรียนมีปัญหาด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากล [10]

จากผลการสำรวจระดับสติปัญญาในเด็กไทยอายุ 6 - 15 ปี ทั่วประเทศของกรมสุขภาพจิต พ.ศ. 2559 พบว่า เด็กไทยมี IQ เฉลี่ย 93.10 ซึ่งต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากล (IQ เท่ากับ 100) ขณะที่คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ปี พ.ศ. 2554 มีคะแนนเฉลี่ย 45.12 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ปกติที่ 50-100 คะแนน เนื่องจากปัญหาโภชนาการของแม่และเด็ก บังคับทางเศรษฐกิจและสังคม การดูแลของครอบครัว

ระดับไอคิวนี้ต่ำกว่าประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ฮองกง เกาหลีและมาเลเซีย จากปัญหาสุขภาพของเด็กไทย พรรคการเมืองทุกพรรค รัฐบาลทุกรัฐบาล ตระหนักถึงความสำคัญต่อเยาวชน จึงพยายามที่จะจัดทำนโยบายสาธารณะ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน และพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง

เทคโนโลยี

นโยบายที่ถูกกำหนดได้ออกแบบมาตรการเสริมด้านเทคโนโลยีไว้อย่างสมบูรณ์ โอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบผลสำเร็จในการนำไปปฏิบัติจะยิ่งมีสูงขึ้น [7]

เทคโนโลยี หมายถึง อุปกรณ์ ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติ คู่มือ การฝึกอบรม และการให้คำแนะนำทางวิชาการโดยนโยบายโครงการมารดาประชารัฐ จุดประสงค์สำคัญคือ เพื่อให้เด็กเกิดมาอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้น โครงการมารดา

ประชากรจะต้องมีภูมิ มีแนวทางการปฏิบัติ มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การคลอดบุตร การเลี้ยงดูทารกและเด็ก และอาหารที่มีประโยชน์ในผู้หญิงตั้งครรภ์ เพื่อให้ทารกเกิดมาแข็งแรง สมบูรณ์ มีประสิทธิภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี ตามเป้าหมาย ดังนั้นรัฐบาลจึงมอบให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบโครงการมารดาประชารัฐ และนำนโยบายออกมาเพื่อนำไปปฏิบัติ โดยมุ่งหวังว่าจะเปิดโครงการในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 แต่เมื่อเกิดสถานการณ์ COVID-19 โครงการนี้จึงถูกระงับเพื่อใช้งบประมาณในการรักษาป้องกัน COVID-19

พลังการบังคับใช้

พลังการบังคับใช้ของนโยบายมีผลต่อความสำเร็จของนโยบาย การกำหนดนโยบายจึงจำเป็นต้องมีการออกแบบพลังการบังคับใช้ให้เหมาะสมและเอื้อต่อความสำเร็จของนโยบายอย่างยั่งยืน [1]

พฤติกรรมของมนุษย์ แบ่งเป็น 4 ประเภท [1]

1. ตั้งใจทำตาม ทำได้สำเร็จ
2. ตั้งใจทำตาม ทำไม่สำเร็จ
3. ตั้งใจเบี่ยง เบี่ยงสำเร็จ
4. ตั้งใจเบี่ยง แต่ไม่สำเร็จ

ดังนั้นการจะทำให้มารดาผู้ตั้งครรภ์ทำร่างกายและจิตใจให้สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ต้องให้มารดามีพฤติกรรมที่ 1 คือ ตั้งใจทำตาม ทำได้สำเร็จ

การออกแบบนโยบายโดยมีเพียงบทกำหนดโทษเป็นกลไกบังคับใช้มักจะได้ผลมากน้อยต่างกันในแต่ละสังคมที่มีระดับความเจริญแตกต่างกัน พลังการบังคับใช้ที่สามารถเสริมเข้ามาจะเป็นรูปของการให้รางวัล การให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้ปฏิบัติ เพื่อให้มีการยินยอมทำตามซึ่งถือว่าเป็นการจูงใจทางบวก และหากสามารถพัฒนาพลังการบังคับใช้ให้กลายเป็นวัฒนธรรมวิถีชีวิต ความศรัทธา และเป็นอุดมการณ์นโยบายนั้นจะประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติอย่างยั่งยืน ถ้าการปฏิบัติตามของมารดาตั้งครรภ์ด้วยความเชื่อศรัทธา เช่น การรับประทานอาหารให้ครบห้าหมู่ การรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก และไอโอดีน มีแคลเซียม มีโปรตีนเพียงพอ จะทำให้ทารกและเด็กเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพดี มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

บทสรุป

สำหรับนโยบายสาธารณะ นโยบายมารดาประชารัฐเป็นหนึ่งในมาตรการเร่งด่วน โดย ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ขณะนั้น) ได้ระบุว่า กำลังศึกษาในรายละเอียดของโครงการนี้ คาดว่าจะเริ่มต้นได้ในเดือนมกราคม 2563 อย่างไรก็ตามขณะนี้โครงการนี้ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากปัจจัยที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประเทศต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้หลายโครงการ ต้องหยุดชะงักอย่างไม่มีกำหนด จึงเป็นผลให้การนำนโยบายมารดาประชารัฐของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติจริงนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก แต่ผู้เขียนก็ยังมองโลกในแง่ดีว่า หากประเทศไทยและทั่วโลกสามารถผ่านวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการฟื้นฟูสถานะเศรษฐกิจมีแนวโน้มดีขึ้น การนำนโยบายที่ดีอย่าง “มารดาประชารัฐ” มาดำเนินการใหม่และปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม จึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลควรหยิบยกขึ้นมาพิจารณาเป็นลำดับแรก เพราะโครงการนี้ประชาชนเป็นผู้ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง เนื่องจากนโยบายสาธารณะ เป็นเครื่องมือของรัฐบาลที่ใช้ในการบริหารแผนงาน โครงการต่าง ๆ ในการนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และทุนมนุษย์ อย่างมีเป้าหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์สูงสุดของประเทศ ที่สามารถป้องกัน ความเสี่ยงและขจัดปัญหาความยุ่งยากที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต และหากเห็นว่าแผนงานเหล่านั้นไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ตั้งแต่ต้นควรมีการทบทวนและปรับปรุงแผนให้เหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] Champ. โครงการมรดกประชาธิรัฐ 2563 ลงทะเบียนที่ไหน อนุมัติหรือยัง (เงินคนท้อง).[อินเทอร์เน็ต]. 2562[เข้าถึงเมื่อ 9 ตุลาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://nhaidee.com/money/>
- [2] สำนักส่งเสริมสถาบันครอบครัว. คู่มือการเลี้ยงดูลูกวัยแรกเกิด-6 ปี เพื่อให้ลูกน้อยเป็นคนดีมีคุณภาพและสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข.สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว,กรุงเทพฯ; 2552.
- [3] วรเดช จันทรรศ. ทฤษฎี : การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ มูลนิธิตากสินเพื่อพัฒนาการศึกษา. บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด, กรุงเทพฯ; 2559.
- [4] Anderson, James E. (1994). Public policy – making. : An Introduction. 2nd. ed. New York : Houghton Mifflin company.
- [5] Dye, Thomas R. Understanding Public Policy. 5th ed. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice -Hall, Inc.; 1984 : 1.
- [6] กุลธน ชนาพงศธร. หลักการและทฤษฎีนโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ : สาขาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; ม.ป.ป. : 59.
- [7] Bolttech. มรดกประชาธิรัฐคืออะไร เริ่มลงทะเบียนเมื่อไหร่ ใครมีสิทธิ์ได้รับ).[อินเทอร์เน็ต]. ม.ป.ป.[เข้าถึงเมื่อ 9 ตุลาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.bolttech.co.th/blog>
- [8] กระทรวงสาธารณสุข..แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564).).[อินเทอร์เน็ต].2560[เข้าถึงเมื่อ 9 ตุลาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.dmsic.moph.go.th/index/detail/6991>
- [9] ไทยโพสต์. สังคมสูงวัยคู่อากาศประเทศไทย.).[อินเทอร์เน็ต]. 2562 [เข้าถึงเมื่อ 9 ตุลาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://www.thaipost.net/main/detail/70965?read_meta
- [10] กระทรวงสาธารณสุข. เชื้อมันเด็กไทย...ไอคิวดี อีคิวเด่น “การสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ในเด็กไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พ.ศ.2559”; 2559).[อินเทอร์เน็ต].2560[เข้าถึงเมื่อ 9 ตุลาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก <https://doc.dmh.go.th/report/compare/iqeq.pdf>